

NEzávislé Sociálně Ekologické Hnutí

VÝROČNÍ ZPRÁVA 1997 - 1998

(zpět)

NA ÚVOD

Naše sdružení vzniklo v říjnu roku 1997 s cílem upozorňovat na problémy ekologické, sociální a problémy mezi kulturami a na jejich vzájemné souvislosti. Jsme přesvědčeni, že ekologické problémy mají své sociální příčiny a také sociální důsledky, a proto se problémy vztahu lidí a přírody nedají řešit odděleně.

Svou činností poukazujeme na skutečnost, že vinou rostoucí centralizace společnosti a s růstem nekontrolovatelné moci nadnárodních společností a mezinárodních finančních institucí se snižuje možnost veřejnosti účinně ovlivňovat rozhodnutí, která se jí dotýkají. V éře postupující globalizace pak často ani vlády a politické strany, které zvolna předávají svoji moc průmyslovým monopolům, nemohou být volány k zodpovědnosti za dopady svých rozhodnutí.

Při své činnosti se proto snažíme vedle řešení konkrétních lokálních problémů propagovat i principy společenské změny založené na decentralizaci a samosprávě - tedy přiblížení rozhodovacího procesu těm, jichž se rozhodnutí bezprostředně dotýkají. Pokud má být tato změna efektivní, musí jít ruku v ruce s dobrovolnou proměnou hodnot - přesunem důrazu na kvalitní životní prostředí a dobré mezilidské vztahy. Ve své práci se orientujeme na odhalování a odstraňování příčin problémů, a ne jen na povrchní kosmetické úpravy.

Mezi činnostmi, kterými se snažíme svých cílů dosáhnout, patří vydávání a šíření informačních materiálů, navrhování alternativ a řešení konkrétních problémů, veřejná vystoupení a přímé akce (demonstrace, happeningy), setkání s občany nad určitým problémem, pořádání koncertů a výstav, organizování přednášek pro školy i veřejnost, vedení seminářů ad. Podporujeme také různé občanské iniciativy ve snaze vytvořit širší hnutí schopné buď vyřešit konkrétní problém, nebo přispět ke společenské změně.

OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Za záchranu železnice

Jen několik dní po svém oficiálním vzniku upoutalo NESEHNUTÍ pozornost médií svou první veřejnou akcí. Akce zaměřená na podporu železniční dopravy, jež měla napomoci zabránit vládou zamýšlenému rušení regionálních tratí, se konala v rámci Dne bez aut, který každoročně vyhlašují Děti Země. Happening, pojatý jako pouliční divadlo s názvem *Všechny cesty končí u Římana aneb Kam Říman nemůže, nastrčí Sosnu*, pranýřoval politiku tehdejšího ministra dopravy a jeho ochotného pomocníka ve funkci generálního ředitele Českých drah. S akcí jsme samozřejmě spojili také tiskovou konferenci, která za hojné účasti novinářů proběhla v prostorách Odborového svazu železničářů.

Zahájení kampaně "Příroda, nebo asfalt?"

O dva dny později jsme uspořádali protestní cyklistickou jízdu městem, na které se sešlo na 70 odpůrců stavby rychlostní komunikace R43. Tato akce znamenala začátek naší stěžejní, dlouhodobé kampaně.

Projekt stavby silnice označované jako R43 je návrhem, který společnými silami prosazuje Magistrát města Brna a Ředitelství silnic a dálnic. Podle autorů tohoto

projektu má v trase tzv. Hitlerovy dálnice, rozestavěné za druhé světové války, vést čtyřpruhová rychlostní komunikace. Zatímco tehdy měla dálnice procházet prakticky neobydlenou venkovskou krajinou, dnes již tato situace zdaleka neplatí. Dálnice má protínat nejen rekreační oblast Brněnské přehrady, ale také sídliště v brněnské městské části Bystrc. A to i přesto, že podle řady dopravních odborníků stavba této silnice nevyřeší tíživou situaci v centru Brna, a tak

se záměr investorů s největší pravděpodobností nenaplní. Co je však již nyní jisté, je fakt, že stavbou R43 by ztratila svůj smysl Brňany hojně navštěvovaná a velice oblíbená rekreační oblast, dobře dostupná městskou hromadnou dopravou. Proto jsme se rozhodli usilovat o to, aby byl projekt R43 zastaven.

- 43 stromů proti R43

V první jarní den roku 1998 jsme za doprovodu cimbálové muziky společně s místními občany zasadili 43 javorů do těch míst rekreační oblasti, která zastánci stavby R43 chtějí ponechat práci buldozerů. Happeningem *43 stromů proti R43* jsme vyjádřili společné přesvědčení, že v těchto místech se nikdy stavět nebude. Přesto že naše akce vyvolala mezi úředníky magistrátu pozdvižení a proběhlo dokonce několik oficiálních jednání o tom, jaký zákon byl výsadbou stromků porušen, kdo má právo je odstranit a jakým způsobem to musí udělat, nakonec se rok s rokem sešel a stromky rostou utěšeně dál. Na podzim roku 1998 dokonce přibýly další.

- Kampaně pokračuje

Na počátku května jsme využili slavnostního zahájení plavební sezony na Brněnské přehradě, abychom návštěvníkům rekreační oblasti připomněli, že její ohrožení stále trvá.

Zároveň jsme vydali první informační materiály shrnující důvody naší kritiky výstavby R43 a nabízející alternativy. Začátkem června jsme spolupřáteli s občanskými sdruženími z Bystrce první Fórum kandidátů, setkání občanů s kandidáty nadcházejících voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

- Asfaltová koupel

V závěru června následoval další z řady našich happeningů, tentokrát s názvem *Asfaltová koupel aneb Léto u přehrady*. Látkovou maketu dálničního mostu jsme

rozvinuli v místech, kde podle plánů magistrátu má v budoucnu skutečně most stát. Vizuální kulisu poté z reproduktorů doplnila i kulisa zvuková, hluk projíždějících automobilů. A aby iluze budoucnosti, kterou pro nás magistrát připravuje, byla dokonalá, začali se naši aktivisté v tomto prostředí rekreovat. Při slunění na lehátku, plážovém tenise či volejbale v prašném a hlučném prostředí se samozřejmě člověk bez plynové masky neobejde.

- Příprava naučné stezky

Přes prázdniny jsme připravovali naučnou stezku *Brněnská přehrada, jak ji neznáte*, kterou jsme slavnostně otevřeli na jaře roku 1999. Stezka představuje na čtyřech informačních tabulích návštěvníkům Brněnské přehrady největší přírodní a historické hodnoty této oblasti.

Pracovali jsme také na aktualizaci našeho alternativního návrhu k R43, který jsme nazvali Aktivní nulová varianta. Jeho podstata spočívá v takové dopravní politice, která bez stavby R43 umožní ochránit centrum města před nárůstem automobilové dopravy.

- Výstava Auto - zlý sen a další cyklojízda

V polovině října jsme uspořádali ve foyer brněnského divadla Husa na provázku fotografickou výstavu Goethe Institutu *Alptraum Auto - Auto zlý sen*. Slavnostní vernisáže se zúčastnilo na 150 lidí, včetně známých osobností brněnského ekologického hnutí. Výstava trvala 3 týdny a během ní proběhl i diskusní večer se známým sociologem Janem Kellerem, který zde podepisoval svou novou knihu *Naše cesta do prvohor* věnovanou fenoménu automobilismu.

Na začátku listopadu se za naší organizátorské spoluúčasti konalo i druhé Fórum kandidátů, tentokrát věnované komunálním politikům. A ve znamení blížících se komunálních voleb proběhla také tradiční cyklistická jízda městem, jejíž trasa tentokrát vedla všemi dopravně problematickými místy v centru města. Nesla se v duchu podpory veřejné hromadné dopravy a propagace Aktivní nulové varianty.

- Prosazování alternativ

Během celého roku jsme se vedle akcí pro veřejnost věnovali i dlouhodobé koncepční práci. Aktivně jsme se podíleli na práci Občanské poradní skupiny, což je orgán složený ze zástupců investora stavby, dotčených obcí, občanských sdružení a dopravních odborníků a jehož úkolem je dávat podněty zpracovateli dokumentace EIA (posouzení vlivů stavby na životní prostředí). Vypracovávali jsme také připomínky k návrhům územních plánů zón Brno-Bystrc a Brněnská přehrada. V neposlední řadě jsme také vydali další informační letáčky, takže k tématu dopravy máme již celkem tři: Příroda, nebo asfalt?, Aktivní nulová varianta a Za co všechno vděčíme automobilu.

LIDSKÁ PRÁVA

Podpora squatterům

První drobnou aktivitou NESEHNUTÍ v této oblasti bylo vyjádření podpory brněnským squatterům, kteří se snažili vybudovat v prostorách deset let nevyužívaného a chátrajícího domu kulturně sociální centrum Nová zahrada. Jejich tvořivou práci a snahy o jednání se zástupci samosprávy však zhatil zásah ozbrojeného komanda Městské policie, které dům v listopadu 1997 násilně vyklidilo. Policisté si při zásahu počínali brutálně a řadě obyvatel domu způsobili zranění. Proti tomuto nevybíravému postupu Městské policie se NESEHNUTÍ ohradilo v tiskové zprávě.

Proti rasismu

Společně s řadou dalších organizací jsme se účastnili masových protirasistických demonstrací, které následovaly po vraždě soudánského studenta fašistickým skinheadem. O několik měsíců později NESEHNUTÍ společně s [Romskou sekcí Helsinského občanského shromáždění](#) a IQ Roma servisem uspořádalo na náměstí Svobody demonstraci proti rasismu v reakci na další rasovou vraždu, jejíž obětí se stala Romka z Vrchlabí.

26. února 1998 byl u Nejvyššího soudu v Brně projednáván případ rasově motivované vraždy píseckého Roma Tibora Danihela, kterého skinheadi nahnali v září 1993 do řeky Otavy, kde utonul. Ve spolupráci s právními zástupci Romů jsme tento případ, jehož vyšetřování provázely nejasnosti a pochybení na straně policie a soudů, sledovali a podíleli se na tiskové konferenci. V den soudního projednávání jsme na místě instalovali stánek s informacemi o celé kauze.

Aktivisté NESEHNUTÍ se v průběhu celého roku věnovali také přednáškám na středních školách o problematice rasismu, xenofobie a multikulturalismu. Na závěr roku jsme pak společně se [Sdružením NETŘESK](#) a studentskou skupinou [Lidé proti rasismu](#) vydali kalendář fotografií z brněnského romského prostředí doplněných texty známých osobností kulturního a společenského života (Pavel Dostál, Vladimír Mlynář, Jan Keller, Jiřina Šiklová, Jarmila Balážová a

další).

Za svobodu pro Tibet

Na 10. březen, den výročí povstání tibetského lidu proti čínské okupaci v roce 1959, je každoročně vyhlášována mezinárodní akce Vlajka pro Tibet. Po celém světě vyvěšují města na svých radnicích tibetskou vlajku jako výraz solidarity s nenásilným bojem Tibetčanů za svobodu. NESEHNUTÍ při této příležitosti vydalo leták Svobodu Tibetu a požádalo brněnskou radnici o vyvěšení vlajky. Představitelé města naši žádost odmítli, přesto však 10. března na brněnské radnici vlajka Tibetu zavlála. Stalo se tak na demonstraci pořádané NESEHNUTÍM, které se zúčastnilo okolo 150 lidí. Na jejím závěru několik aktivistů symbolicky připevnilo transparent s vlajkou na budovu magistrátu. Na této demonstraci byla jejími účastníky také odhlasována petice, která požadovala po obou komorách Parlamentu ČR přijetí rezoluce odsuzující okupaci Tibetu a porušování lidských práv v Číně. Několik týdnů nato byla podobná rezoluce skutečně přijata.

Vzbouřený Chiapas

Od podzimu 1997 se NESEHNUTÍ společně s [Iniciativou na podporu EZLN](#) podílelo na vytvoření a uspořádání putovní fotografické výstavy *Vzbouřený Chiapas*. Tato výstava dokumentuje historii a současnost vzpoury mayských Indiánů - zapatistů v jižním Mexiku proti federální vládě. Zapatisté, požadující základní kulturní a sociální práva pro domorodé obyvatelstvo státu Chiapas, povstali 1. ledna 1994, tedy právě v den, kdy vstoupila v platnost Dohoda o severoamerické zóně volného obchodu (NAFTA) podepsaná mezi USA, Kanadou a Mexikem. Důsledky této dohody jsou pro kulturu a životy mayských Indiánů tragické. Fotografická výstava navštívila od února 1998, kdy měla vernisáž v pražském Unijazzu, již 7 měst a v současnosti stále pokračuje.

Proti obchodu se zbraněmi

Již v roce 1998 jsme začali s přípravou podkladů ke kampani proti militarismu, která vyvrcholila v následujícím roce sérií akcí konaných v souvislosti s brněnským zbrojním veletrhem IDET99.

PRÁVA ZVÍŘAT

Kožich znamená zbytečné utrpení

Úvod roku 1998 věnovala skupina Za práva zvířat při NESEHNUTÍ přípravě fotografické výstavy nazvané *Co se v kožešnictví nedozvíte*. Ta přibližuje krutosti páchané na kožešinových zvířatech. Ročně je na celém světě zabito okolo sta milionů kožešinových zvířat. Jak jejich lov, tak i chov se neobejdou bez používání drastických metod. Výstava byla instalována v několika brněnských kinech a její vernisáž se setkala s příznivým ohlasem v regionálních médiích. Zároveň s touto výstavou jsme připravili další vydání letáku *Co se v kožešnictví nedozvíte*.

Testování kosmetiky na zvířatech není nezbytné

24. dubna, u příležitosti mezinárodního Dne laboratorních zvířat, NESEHNUTÍ zorganizovalo na náměstí Svobody pouliční divadlo o pokusech v kosmetickém průmyslu, při nichž ročně zahynou desetitisíce zvířat. Na maketě králíka byl předveden

test akutní kožní dráždivosti, tzv. Draize test. Během tohoto krátkého divadla jsme upozornili přihlížející na fakt, že již více jak šest stovek firem na světě vyrábí své produkty bez testů na zvířatech. Alternativy k těmto krutým postupům tedy existují, a proto je potřeba podporovat jejich využívání. Kolemjdoucím byl zároveň k dispozici informační stánek s našimi materiály k tomuto tématu.

Semináře pro ochránce zvířat

Po prázdninové odmlce jsme se pustili do příprav na celostátní setkání ochránců práv zvířat, které organizovalo NESEHNUTÍ v polovině října v Brně. Zúčastnilo se jej na 30 aktivistů z celých Čech a Moravy (včetně zástupců organizací Svoboda zvířat, Animal S.O.S. a dalších), pro které byl připraven program v podobě přednášek, diskusí a dílen na téma ochrany zvířat.

Publikujeme a šíříme informace

Vzhledem k přetrvávajícímu nedostatku informací týkajících se týrání zvířat v naší

společnosti se věnuje skupina Za práva zvířat kromě akcí pro veřejnost také publikační činnosti. Dalším počinem v tomto směru bylo vydání letáku *Proč práva zvířat*. Letáky šíříme nejen na našich akcích a infostáncích, ale i na školách, v knihovnách, ekocentrech apod.

Po celý rok jsme pokračovali v přednáškách na školách a konec roku jsme věnovali přípravě dalších tiskových materiálů (leták o pokusech na zvířatech a *Cirkusy bez příkras*).

NA ZÁVĚR

Voleným statutárním orgánem NESEHNUTÍ je Rada. Jejími členy v letech 1997 - 1998 byli: Mgr. Martin Ander, Mgr. Karel Dolejší (do listopadu 1998), Mgr. Filip Fuchs (od listopadu 1998), Kateřina Lišková, Kristýna Rytířová, Milan Štefanec.

FINANČNÍ ZPRÁVA ZA ROK 1998

Příjmy

Millieukontakt Oost-Europa	32 100 Kč
Ministerstvo životního prostředí ČR	59 700 Kč
Nadace Partnerství	80 000 Kč
Nadace rozvoje občanské společnosti	60 000 Kč
Nadace Sluníčko	12 500 Kč
Nadace VIA	25 000 Kč
Open Society Fund Praha	44 000 Kč
Dary	17 800 Kč
Úroky	2 100 Kč
Celkem	333 200 Kč

Výdaje

Tisk informačních materiálů	101 900 Kč
Materiál k výrobě naučné stezky	86 100 Kč
Mzdy a autorské odměny	30 300 Kč
Cestovné	10 400 Kč
Poštovné a telefony	11 800 Kč
Nájem kanceláře	17 800 Kč
Provozní náklady	9 800 Kč
Bankovní poplatky	1 100 Kč
Ostatní	10 800 Kč
Celkem	280 000 Kč

Zůstatek 53 200 Kč je vázán na realizaci projektů probíhajících i v roce 1999.

(zpět)